

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Правознавство

Шифр та назва спеціальності

183 - Технології захисту навколишнього середовища

Інститут

Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Технології захисту навколишнього середовища

Кафедра

Право (306)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Обов'язкова, загальна

Семестр

2

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Гаєвая Олександра Валентинівна

Oeksandra.Haievaia@khpi.edu.ua

Кандидатка юридичних наук, доцент

Авторка понад 150 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Правознавство», «Трудове та господарське право», «Правове регулювання створення та діяльності стартапів», «Трудове право, правове регулювання трудових відносин». Має 5 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір. Член Союзу юристів України.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Ткачов Максим Михайлович

maksym.tkachov@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент

Автор понад 100 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідний лектор з курсів: «Правознавство», «Трудове та господарське право», «Міжнародне корпоративне та фінансове право».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс «Правознавство» надає знання та розвиває навички, необхідні для захисту громадянами своїх конституційних прав та свобод, виконання обов'язків, ефективного керівництва підприємствами, установами та організаціями. В процесі засвоєння курсу студенти дізнаються, як застосовувати різні норми права з метою вдосконалення процесів виробництва, надання послуг,

ефективного досягнення стратегічних цілей у діяльності фізичних та юридичних осіб та ефективною протидією корупції .

Мета та цілі дисципліни

Засвоєння майбутніми фахівцями нормативно-правових актів чинного українського законодавства міжнародно-правових актів, ратифікованих Україною, які регулюють суспільні відносини, що виникають в нашій державі між фізичними, юридичними особами й державою.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, реферат, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК-8. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-9. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-9¹. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Результати навчання

РН-1. Знати сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природозахисних задач у виробничій сфері.

РН-7. Здійснювати науково-обґрунтовані технічні, технологічні та організаційні заходи щодо запобігання забруднення довкілля.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 16 год., практичні роботи – 32 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Курс є початковим та потребує знань на рівні середньої освіти.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовуються: ігрове проектування; робота із законодавчими актами та іншими нормативно-правовими документами; виступи-презентації; опрацювання лекційного матеріалу та фахової літератури.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Право як соціальна система.

Поняття й ознаки права. Функції і принципи права. Система права та її структура. Джерела права.

Тема 2. Конституційне право України.

Основи конституційного ладу в Україні. Основи правового статусу людини і громадянина в Україні. Конституційно-правовий статус Верховної ради України. Конституційно-правовий статус Президента України. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в Україні.

Тема 3. Цивільне право України як галузь права.

Предмет і метод цивільного права. Цивільне законодавство. Поняття і зміст цивільного правовідношення. Правовий статус суб'єктів цивільного права. Правосуб'єктність фізичних осіб. Юридичні особи: поняття, ознаки, класифікація. Поняття об'єктів цивільного права, їх класифікація.

Тема 4. Шлюбні та сімейні правовідносини.

Предмет та метод сімейного права. Шлюб та умови його укладання. Особисті немайнові та майнові відносини в шлюбі і сім'ї. Припинення шлюбу.

Тема 5. Трудові правовідносини.

Трудове право як галузь права. Поняття, сторони та зміст трудового договору. Трудовий контракт як особлива форма трудового договору. Підстави припинення трудових правовідносин. Матеріальна відповідальність працівників. Порядок розгляду індивідуальних спорів. Порядок вирішення колективних спорів (конфліктів). Поняття соціального захисту і соціального забезпечення. Пенсійне забезпечення в Україні.

Тема 6. Правові засади дотримання суспільної та академічної доброчесності серед здобувачів освіти.

Міжнародні норми та законодавчі акти України, як джерела встановлення академічної доброчесності. Принципи академічної доброчесності. Порухення академічної доброчесності та відповідальність за їх скоєння. Етичні кодекси академічної доброчесності.

Тема 7. Основи адміністративного та кримінального права України.

Адміністративні правовідносини: поняття та їх види. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення. Види адміністративних стягнень. Кримінальне право як галузь права. Поняття кримінального правопорушення та відповідальність за його скоєння. Порядок притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності.

Тема 8. Основні напрямки антикорупційної діяльності в Україні та їх правове регулювання.

Корупція: поняття, ознаки та види. Корупційна злочинність: причини та умови. Наслідки корупції. Юридична відповідальність за корупційні діяння. Основні заходи боротьби з корупцією (доброчесність, прозорість, підзвітність). Заходи запобігання корупції та їх види.

Теми практичних занять

Тема 1. Право: основні поняття.

Право: поняття, ознаки, функції. Система права та її структура. Джерела права. Закони та підзаконні акти. Правові системи світу.

Тема 2. Конституційне право України.

Конституція України – Основний Закон держави. Загальна характеристика Конституції України. Конституційний лад в Україні. Поняття громадянства України. Умови прийняття до громадянства України та виходу з громадянства України. Правовий статус людини і громадянина в Україні.

Тема 3. Цивільні правовідносини.

Поняття, зміст та ознаки цивільних правовідносин. Майнові правовідносини, їх характеристика. Особисті немайнові правовідносини. Право власності, його види. Набуття та припинення права власності.

Тема 4. Суб'єкти цивільного права.

Учасники цивільних правовідносин. Поняття і загальна характеристика цивільної правоздатності і цивільної дієздатності. Юридичні та фізичні особи як учасники цивільних правовідносин. Особисті немайнові права фізичних та юридичних осіб та їх захист. Майнові права фізичних та юридичних осіб.

Тема 5. Правочин та цивільно-правовий договір.

Поняття правочинів, умови їх дійсності. Поняття цивільного договору та його види. Зміст цивільно-правового договору. Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Тема 6. Основи права інтелектуальної власності та штучний інтелект.

Поняття інтелектуальної власності та система її правової охорони. Об'єкти права інтелектуальної власності. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності. Поняття штучного інтелекту та його правове регулювання. Авторські права на об'єкти, створені штучним інтелектом.

Тема 7. Шлюбні та сімейні правовідносини.

Поняття шлюбу та сім'ї. Державна реєстрація шлюбу. Майнові відносини в шлюбі і сім'ї. Особисті немайнові відносини в шлюбі і сім'ї. Припинення шлюбу.

Тема 8. Трудові правовідносини.

Правова організація працевлаштування громадян. Трудовий контракт як особлива форма трудового договору. Робочий час і час відпочинку. Заробітна платня. Порядок розгляду трудових спорів.

Тема 9. Основні правові підстави та принципи забезпечення академічної доброчесності та їх застосування у професійній діяльності.

Поняття академічної доброчесності. Правові джерела застосування академічної доброчесності в Україні. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності. Санкції за порушення академічної доброчесності.

Тема 10. Концепція академічної доброчесності у вищій освіті.

Вступ до питання академічної доброчесності. Документи, які регулюють доброчесність в Україні. Види порушення академічної доброчесності.

Тема 11. Інтелектуальна власність та академічна доброчесність.

Науковий та освітній процеси в університеті. Основи академічного письма. Системи для перевірки текстів на ознаки плагіату. Юридична відповідальність за порушення авторського права.

Тема 12. Основи адміністративного права України.

Адміністративне право як галузь права. Предмет та метод адміністративного права України. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення. Види адміністративних стягнень.

Тема 13. Основи кримінального права України

Кримінальне право як галузь права. Предмет та метод кримінального права. Поняття кримінального правопорушення та відповідальність за його скоєння.

Поняття і мета покарання. Система і види покарань.

Тема 14. Запобігання та протидія корупції в усіх сферах суспільного життя.

Поняття, сутність та форми корупції. Засади антикорупційної політики в Україні. Конфлікт інтересів та інші обмеження щодо запобігання корупції. Дотримання законодавства про конфлікт інтересів та обмежень щодо запобігання корупції.

Тема 15. Фінансовий контроль та моніторинг способу життя.

Нормативно-правове забезпечення декларування в Україні. Суб'єкти декларування. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування. Додаткові заходи здійснення фінансового контролю.

Особливості здійснення заходів фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб.

Відповідальність за порушення вимог фінансового контролю.

Тема 16. Викривачі корупції. Гарантії захисту викривачів за законодавством України.

Міжнародний досвід у сфері захисту викривачів. Впровадження інституту викривачів в Україні.

Поняття «викривач». Порядок отримання та обробки повідомлень про корупцію в державних органах та органах місцевого самоврядування. Роль Національного агентства з питань запобігання корупції в механізмі захисту викривачів. Гарантії захисту викривачів за законодавством України.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді реферату, опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять та самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (офіційні сайти органів державної влади, судових органів влади) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

1.Правознавство: хрестоматія / Л. В. Перевалова, В. Г. Вергун, Г. М. Гаряєва, О. В. Гаєвая, І. В. Лисенко, О. В. Кузьменко. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. 220 с.– Режим доступу:

<http://web.kpi.kharkov.ua/pravo/wp-content/uploads/sites/90/2019/06/Pravoznavstvo.-HRESTOMATIYA.doc>

2. Правове регулювання внутрішнього ринку Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. / Л.В. Перевалова, О.В. Гаєвая, Г.М. Гаряєва. Харків : ФОП Панов А.М., 2020. 68 с. – Режим доступу:

<http://web.kpi.kharkov.ua/pravo/wp-content/uploads/sites/90/2021/05/NMP-PR-VR-YES-2020.docx>

3. Тезаурус з правознавства: Перевалова Л.В., Гаєвая О.В., Гаряєва Г.М., Кузьменко О.В., Лисенко І.В., Ткачов М.М. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. 194с. – Режим доступу: http://web.kpi.kharkov.ua/pravo/wp-content/uploads/sites/90/2021/09/tezaurus_vychitka-eng-16.06.2021docx-1.docx
4. Правові засади управлінської діяльності: навч.-метод. посіб. / Л.В. Перевалова, О.В. Гаєвая, Г.М. Гаряєва, І.В. Лисенко. Харків : ФОП Панов А.М., 2020. 50 с. – Режим доступу: <http://web.kpi.kharkov.ua/pravo/wp-content/uploads/sites/90/2020/10/Methodposibnik-PZUD-2-1.docx>
5. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з правових дисциплін для студентів заочної форми навчання усіх спеціальностей: О. В. Гаєвая, Г. М. Гаряєва, І. В. Лисенко, Л. В. Перевалова. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. 128 с. – Режим доступу: http://web.kpi.kharkov.ua/pravo/wp-content/uploads/sites/90/2021/06/Methodichni-vkazivki_dlya-napisannya-kr-dlya-zo-1-1.docx

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються за результатами поточного оцінювання. Залік: контрольна робота 20%, реферат – 20%, практичні заняття -20 %, 2 онлайн тести (по 20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено 31.08.2024

Завідувач кафедри
Ірина ЛИСЕНКО

31.08.2024

Гарант ОП
Тетяна ТИХОМИРОВА